
«Sikkerhetsventil» i regelverket

KOMMENTAR

CATO INNERDAL

cato.innerdal@helsedir.no

Cato Innerdal er seniorrådgiver i Helsedirektoratet.

Forfatteren har ikke oppgitt noen interessekonflikter.

I Tidsskriftet nr. 4/2022 skriver Øystein Kalsnes Jørstad, Thora Elisabet Jonsdottir og Eva Meling Ødegaard om førerkortregelverket knyttet til synsfeltutfall [\(1\)](#).

Forfatterne påpeker i innlegget at regelverket kan innebære en forskjellsbehandling av en- og toøyde. De skriver at «når enøyde kan inneha vanlig førerkort, bør toøyde tillates å kjøre med et synsfeltutfall tilsvarende en fysiologisk blind flekk i størrelse og lokalisasjon». Grunntanken bak helsekravene til førerkort er at tilstander med lik risiko skal behandles likt. Uavhengig av om det gjelder tilstander med sammenlignbar risiko knyttet til synssvekkelser, eller om det eksempelvis gjelder tilstander som påvirker ulike organer med tilsvarende risiko for trafikk sikkerheten. Når det er sagt er det naturligvis vanskelig å sammenligne risiko av en synssvekkelse og anfallslidelser.

Forfatterne har rett i at et synsfeltutfall tilsvarende den blinde flekken for en enøyd vil innebære at helsekravet ikke er oppfylt for en toøyd. Bakgrunnen for dette er en kombinasjon av et EU-direktiv og de norske helsekravene. Dette er et uønsket utslag av regelverket. Det er viktig å understreke at dette helsekravet gjelder for førerkortgruppe 1. For førerkortgruppe 2 og 3 er helsekravet ikke oppfylt for enøyde.

Helsedirektoratet vil i den forbindelse minne om at det i det norske regelverket er tatt inn en unntaksbestemmelse som lyder [\(2\)](#):

«I helt spesielle tilfeller, og etter uttalelse fra øyelege, kan det gis førerrett i førerkortgruppe 1 selv om kravene til synsstyrke eller synsfelt ikke er oppfylt. Synsfunksjonen må ikke være ytterligere svekket på grunn av andre forhold. Kjørevurdering må være gjennomført etter anmodning fra statsforvalteren, og førerrett må være anbefalt av Statens vegvesen.»

Denne unntaksbestemmelsen gjør det mulig for øyelege å gi helseattest selv om helsekravet ikke er oppfylt. Denne unntaksbestemmelsen ble tatt inn fordi det kan være helt ekstraordinære tilfeller regelverket ikke har tatt høyde for. Det er likevel viktig å understreke at bestemmelsen ikke er ment brukt for å endre på grensene eller uthule regelverket slik det er. Helsedirektoratet har i førerkortveilederen gitt begrensninger for når unntaksbestemmelsen ikke kan brukes. Den kan bl.a. ikke brukes ved sentrale synsfeltutfall. Noe som gjorde at unntaksbestemmelsen ikke kunne brukes i aktuelle tilfelle, men at det var nødvendig å søke statsforvalteren om dispensasjon fra helsekravene.

Avslutningsvis vil jeg benytte anledningen til å takke for et godt skrevet debattinnlegg som Helsedirektoratet vil bruke i arbeidet med å forbedre regelverket for helsekrav til førerkort, også med tanke på en revisjon av teksten i førerkortveilederen.

REFERENCES

1. Jørstad ØK, Jonsdottir TE, Ødegaard EM. Forskjellsbehandling av en- og toøyde i førerkortregelverket. Tidsskr Nor Legeforen 2022; 142. doi: 10.4045/tidsskr.22.0031. [PubMed][CrossRef]
2. Helsedirektoratet. Førerkortveileder. <https://www.helsedirektoratet.no/veiledere/forerkortveileder/syn-9-13#forerkortgruppe-1-vurdering-ved-ikke-oppfylte-krav-til-synsstyrke-eller-synsfelt> Lest 7.3.2022.

Publisert: 4. april 2022. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.22.0221
Opphavsrett: © Tidsskriftet 2026 Lastet ned fra tidsskriftet.no 26. mars 2026.